

ALEX GRAFIX GALLERIA

Ajomäentie 18, Hämeenkoski
Kuvataidetta,
kirjoja

Kirja, josta puhutaan! JOHANNEKSEN PORSAA

2000-luvun kovin satiiri
20 euroa
postitse 30 euroa

SYNAPTORI

J&K Joensuu, J&K, se jaksaa, jaksaa vaan

Helsingissä Liisankatu 19:ssä on kivijalkaliike, Kulttuurikulma. Se on kustantaja Aviadorin ylläpitämä kohtaamispaikka ja kirjakauppa. Siellä Kristiina Joensuu näki kirjoja ja ihmisiä. Hän osti Jouni Tossavaisen Venäjän metsästäjät.

J&K:n kulttuurikulma Alex Grafix Galleria Lahden parhaalla paikalla sulkeutui syksyllä 2022. Tappiota tuli 80 000 euroa seitsemässä vuodessa. Vihdoin ymmärsimme, että mahdoton on mahdotonta.

Helsingissä ja Pariisissa on taideliikkeitä, joissa ihmiset poikkeilevat. Kaupungit ovat erilaisia. Lahdessa on hypyrimäki ja katsomo, mutta Pariisissa ei.

J&K:n kulttuurikulma

Alex Grafix Galleria Lah-

desa rasitti veronmaksajia 0 eurolla. Aleks Joensuu myi useita kuvateoksia. Paikalliset tiedostusvälineet eivät rasittuneet. Ne eivät vaihtuvista näyttelyistä ja kymmenistä yleisötilaisuuksista pihahaneet.

”Joka ei mitään yritä, ei mitään saa” on tunnuslause. Mutta yrittäminen ei aina onnistu. Monet pikkuputiikit Lahdessa ovat tehneet konkurssin. Rakastettu kisakahvila lopetti marraskuussa. Miten J&K voi jatkaa? J&K:lla on rahaa.

Vuonna 2012 Jyrki Joensuu jäi 64-vuotiaana vanhuuseläkkeelle. Vapauduttuaan palkkatyöstä J tienasi rahaa, jolla J&K osti taloyhtiöiden osakkeita. Syntyi tuloja - ja menetyksiä. Kirjojen kustantaminenkin on ollut tappiollista. Vapaudella on hintansa.

Hämeenkosken Keskuspankissa J&K tarjosi kuvataidetta, kirjoja, musiikkia ja kohtaamispaikan keskustelulle ihmisille. 22.12.2023 on viimeinen aukiolopäivä. Korona vei ”pankinjohtaja” Jyrki Joensuun mehut ja tehot.

Itsenäisyys ja uhma

Monopolit kuuluvat diktaatturiin. Osa Suomen monopoleista on reilusti julkisia, esimerkiksi Alko. Vaikeaa on tunnistaa hyvä veli-instituutioita, joilla ei ole edes nimeä, mutta monopoliasema on selvä. Kulttuurialaa hallitsee nomenklatuura.

Monopoleissa muutokset aina koetaan uhkana ja uudistajia vastustetaan. Tunnettuja toisinajattelevia olivat Jeesus Kristus, hygienian oivaltanut Ignaz Semmelweiss, omapäinen kirjailija Aleksis Kivi ja valtavirrasta poikennut Albert Einstein. Vain Einstein jäi nitistämättä. Kuvataiteen syrjityistä tunnettu on Vincent van Gogh.

Suomessa yksityislääkärit ja pienet lääkäriasemat on likvidoitu. Kirjallisuudessa nomenklatuurin ulkopuolelta on vaikea nousta esille.

Synaptori nro 7/2023 sisältö

Alex Grafix jatkaa
omissa tiloissa
sivu 2

J&K:n teosten
ostaminen
on helppoa
sivu 3

Johanneksen
Porsaat
hurja satiiri
sivu 4

Teneriffan Kissat
sivu 5

Pakinat
kukoistavat
sivu 6

Nummellan kyydissä
heikoilla jäillä
sivut 7-8

Janne Valkeeniemi
- tekijän kertomaa
sivu 9

Jyrki Joensuu

Postiosoite
jyrki.joensuu@jkjoensuu.fi

Alex Grafix sulkee Keskuspankin

Alex Grafix jatkaa omissa tiloissa

Aleksis Kivistä runoiltiin ”eli vain syksystä jouluihin”. Syyskuussa 2022 J&K Joensuu Oy vuokrasi entisen Osuuspankin liiketilan Hämeenkoskella. Sinne J&K perusti Hämeenkosken Keskuspankin. Jenkeillä on kuuluisa FED. Nyt Suomikin sai oman Keskuspankin.

Erinomainen paikka

Keskuspankin tilat sopivat taidenäyttelyille ja kirjoille. Osuuspankki oli sisustanut ne hienosti. Slamconin valomainokset asensi Jaakko Joensuu. Suuret screenit näyteikkunoissa esittelivät kirjoja ja kuvataidetta. Keskuspankissa ihmiset saivat seurustella

ja lueskella. He tutustuivat harvinaisiin kirjoihin, yli 100-vuotiaisiin Otavan tietosanakirjoihin ja kuvitetuihin matkakertomuksiin, joita ei myydä missään. Tarjonta ja puitteet olivat kunnossa.

Keskuspankin ongelma

Keskuspankki olisi pärjännyt Lontoossa tai Barcelonassa. Hämeenkosken Keskuspankissa oli yksi vika: Siellä kävi liian vähän ihmisiä. Lahdessa ja Hämeenkoskella mahdoton on mahdotonta. Kulttuurin sijaan pitää harrastaa käärinmistä. Viihdeteollisuudesta kansa tykkää. Kyllä minäkin osaan käärin. 1960-luvulla kirjakaupan jouluapulaisena

käärin kirjoja pakettiin.

Tärkein syy Keskuspankin lopettamiseen on kuitenkin korona. Rokotuksista huolimatta sain huhtikuussa 2022 vaikean koronatulehduksen, josta jäi long covid. Toimintakyvystä hävisi puolet, ja siihen kuului Keskuspankin markkinointi. Akuutin koronan sain neljästi. Immunitettipuolustuksessa on koronan mentävä aukko.

J&K:n tunnuslauseet

1 ”Joka ei mitään yritä, ei mitään saa.” No, yritetään taas.
2 ”Pysytään aktiivisina, jos ei tule ehdotonta estettä, esimerkiksi kuolemaa.” Elossa ollaan.

3 ”Ainoa suunta, johon elämässä voi mennä, on eteenpäin.” Mennään sinne.

Alex Grafix on kirjakauppa

Hämeenkoskella Ajomäentie 18:ssa ovat Alex Grafix Gallerian neljä näyttelytilaa.

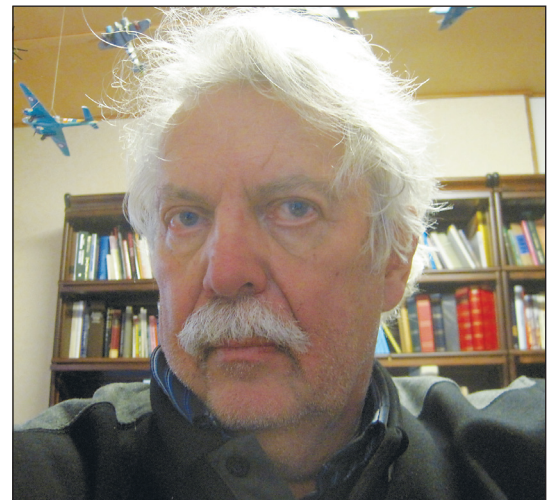
Kesällä 2023 huvimaja, Riva oli kirjapuoti, avoinna joka päivä klo 12-18.

Riva on kostea paikka talvella, ja se suljettiin syyskuussa 2023. Riva avautuu kesäkuussa 2024.

Näyttelytila Aquassa on lämmitys. 1.1.2024 alkaen Aqua on avoinna joka päivä klo 12-18.

Alexis Joensuu maalasi kuvan ihmisestä elämän myrskyissä. Taulu on kestävä! Se on ulkoseinällä kestänyt viisi vuotta, suojana vain reunoilta avoin pleksi. Kuvassa on myös työntä ja rauhaa.

”Kivut, yskät ja muut kestän. Suunnattomasti kenkuttaa väsymys, toimintakyvyn ajoittainen menetys.”

Jyrkin Joensuu sai elokuussa 2023 kolmannen koronatulehduksen. Syyskuussa välillä teho-osastolla tajuttomana. Sairaalaan hän sai kotiin vietäväksi ankaran kihdin ja rollaattorin. Neljäs korona tuli lokakuussa.

J&K:n teosten ostaminen on helppoa ja turvallista

Myyntipaikat

**Hämeenkosken
Keskuspankki**
22.12.2023 saakka

Alex Grafix Galleria
Ajomäentie 18,
Hämeenkoski
Avoinna joka päivä
klo 12-18.
Viitoitus Keskustieltä
Alex Grafix
Talvella Aqua
on kirjapuoti.
Kesällä kirjat
Rivassa rannalla.

Tietokonenurkka
Hämeenkatu 3, Lahti
Tavalliset kaupan
aukioloajat.
Tietokoneiden,
oheslaitteiden
ja alan palveluiden
erikoisliike.
J&K on 22 vuoden ajan
hankkinut palvelut
Tietokonenurkasta.
J&K:n kirjat esillä
good will-hengessä

Postimyynti

Osoite:
tilaukset@jkjoensuu.fi
Tilaaajan tietoja
ei käytetä muuhun
tarkoitukseen
Tilatessa pitää
ilmoittaa
tilaaajan nimi
Postiosoite ja puhelin-
numero. Posti voi tarvi-
ta puhelinnumeroa.
Kirjan/kirjojen nimi ja
se hinta, joka tilaajalla
on tiedossa.
Tilauksia ei tehdä
puhelimitse eikä
tekstiviestillä.
Lisätietoja
040 - 96 11 580

Maksaminen

Rahaa ja kortteja ei
myyntipaikoissa
käsitellä!
Myyntipaikassa saa
laskun kirjan mukana.
Postilähetyksen muka-
na on lasku.
Helpompaa ja ostajalle
varmempaa käytäntöä
ei ole!

Riva on kirjakauppa taas kesällä 2024. Asiakkaat voivat pulahtaa järvessä.

Aquassa on lattialämmitys. Taidenäyttelyä supistetaan talvella ja myydään myös kirjoja. Kirjakauppias JJ:n kunto vahvistuu lumitöissä.

Johanneksen Porsaat

Suomen historian hurjin satiiri

Hervottoman huumorin riemujuhlaa

Psykiatri Jyrki Joensuun määräämät rajoitukset

Ei sovi tyhmille! He eivät ymmärrä.

Ei tosikoille! He saavat rai-vokohtauksia.

Ei niuhottajille! Riehuvat muutenkin somessa.

SINULLE?

Kyllä, jos olet fiksu ja huumorintajuinen.

Tasa-arvoa tavoittamaan

Kirjan sankari, Suomen pääministeri on hurmaava nainen Siviä. Alun perin hän oli urossika Sakari, Saku, jonka sukupuolen ja lajin Jumala vaihtoi. Sakun johdolla porsaat olivat karanneet sikalasta saatuaan selville kohtalonsa. Lähtiessä Sakari piti ensimmäisen poliittisen puheensa:

”Koska olemme tasa-arvoisimpia, meitä eivät koske lait ja säädökset kuten tavallista kansaa. Me ylläpidämme verovapaita järjestöjä, joiden tulot tukevat tovereiden hedonistisia tarpeita ja oman toiminnan rahoitusta.

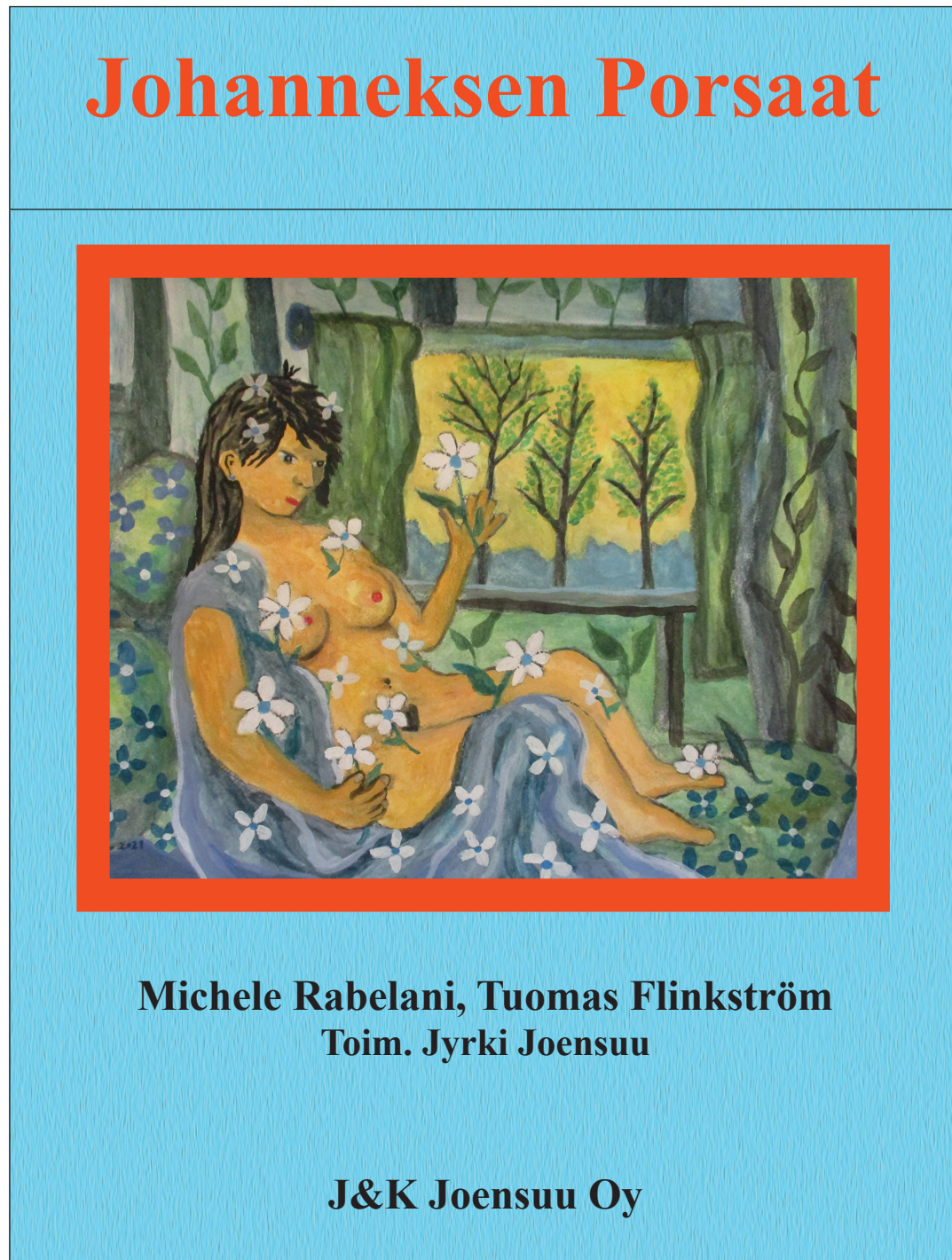
Me nautimme kaikkia etuusia tasa-arvoisen riippumattomasti. Jos ilkeämielisten taholta jäämme kiinni väärinkäytöksistä, tasa-arvoiset tuomarimme vain silittävät harjaskarvojamme.”

Jumallisen naurun palkka

Pakomaatkan alussa he osuvat kirkkoon, jossa johtajaisika Sakari kohtaa Jumalan. Neuvottelu Sakun kanssa saa Jumalan nauramaan! Viimeksi Jumala nauroi 500 vuotta sitten seuratessaan älykkään Erasmus Rotterdamilaisen ja tollon Martti Lutherin kinastelua.

Nauramisesta ilahtunut Jumala palkitsi Sakarin toteuttamalla tämän toiveet. Saku vaati Jumalalta rahaa, mutta sitä hänellä ei ollut, kun tullut koskaan rahaa tarvinneeksi.

Jumala teki karanneista porsaista ihmisiä, ihan vallan ministereitä. Sakarin hän muutti kauniiksi naiseksi ja

laittoi pääministeriksi. Naisen mallin Jumala otti Roger Vadimin elokuvasta ”Ja Jumala loi naisen”, jossa päähenkilö oli Brigitte Bardot. Sakun toive Suomen kansan tyhmentymisestä toteutui. Viihdehömpä täytti ihmisten päät, ja koulujen laatu romahti.

Johanneksen Porsaat on saa-

nut vaikutteita George Orwellilta, mutta kirja ei ole Animal Farmin toisinto! Ideoiden ehtymättömänä lähteenä pulppusi Sanna Marinin hallituskausi.

Satiirin mallin tarjosivat Francoise Rabelais ja Erasmus Rotterdamilainen. Johanneksen Porsaat ruoskii typeryyttä tasapuolisesti. Kaikkien puolueiden poli-

tikoille ja heitä seuraavalle lammaslaumalle nauretaan.

”Poliitikot! Nyt saatte omaa laatuanne takaisin!”

Lukijoiden palaute on riemastuttava! Itsensä kuoliaaksi nauraneista on raportoitu.

Sidottu, kovakantinen.
155 sivua., 20 euroa,
postitse 30 euroa,
tilaukset@jkjoensuu.fi

Teneriffan Kissat

Aleksi Joensuun ja Jyrki Joensuun nelivuotisen yhteistyön tulos.

Nidottu, 164 sivua 170 värikuvaa. 30 euroa, postitse 40 euroa

Teneriffan Kissat näyttää lastenkirjalta, mutta ei ole. Kirja on tarkoitettu aikuisille.

Vanha pari

Maatilalle ovat jääneet vanha emäntä ja isäntä. Katkeroitunut isäntä purkaa ikäviä tuntojaan vaimo-rukkaan. Isäntä tekee ison munauksen, joka koituu siunaukseksi parisuhteelle.

Heidän ensimmäisellä etelänmatkallaan Teneriffalla heidän hoteisiinsa joutuu kissanpentu, jonka emäntä salakuljettaa Suomeen. Vertistä tulee kansallissankari Suomessa.

Geenimanipulaatio

Konekirjoittajan näppäilyvirheen vuoksi geenilaboratorio sijoitetaan itärajan taakse, Möhköstä kauemmas. Venäjä saa aluevaihdoksessa Kotkan.

Laboratoriossa kehitetään uusi rottarotu, superrotta. Lajissa yhdistyvät ihmisten ja eläinten pahimmat ominaisuudet. Rotat karkaavat laboratoriosta valloittamaan maailmaa. Vertin johtamat kissat pelastavat ihmiskunnan.

Kissojen valtakunta

Teneriffalla on paljon kodittomia kissoja. Suuressa hotellissa hääräillyt tyttökisu aiotaan tappa. Tekijäksi määrätty mies vapauttaa kissan Esperanza-metsässä. Se kohtaa Bagheeraan, joka on perustanut valtion, Teneriffan WC-kissat, Wild Cats of Tenerife.

Kissavaltion kuningas on vuosia elänyt kirjastossa. Hänelle on kertynyt valtavasti tietoa.

Kuningasparin lapsi Ferdinand tunnetaan Suomessa Verttinä.

Rakkaustarina

Teneriffalla hämärillä liiketoimilla rikastuneen miehen pojan rakkaussuhde katkeaa moottoripyöräonnettomuuteen. Toipuessaan hän erakoituu kirjastonhoitajana, viisastuu ja ottaa mustan kissanpennun kaverikseen. Kissa saa nimen Bagheera.

Entiset rakastavaiset kohtaavat kirjan lopussa.

Tarinat yhtyvät

Siekailemattomat sattumukset ja mielikuvitukselliset juonenkäänteet yhtyvät lopussa! Tarina vaikuttaa sekoilulta, mutta kirjan rakenne on nerokas! (Tekijän oma arvio).

Kirjassa on huumoria. Historia ja kirjallisuuden merkkiteokset putkahtelevat esiin yllättävästi.

Teneriffan Kissat on ainutlaatuinen. Mallia ei ollut, ja jäljittelijöitä ei tule.

Teneriffan kissat

Teksti Jyrki Joensuu
Kuvat Aleksi Joensuu

Pakinoissa kukoistavat vapaus ja luovuus

Monet kuuluisat kirjailijat ja runoilijat ovat olleet myös pakinoitsijoita, esimerkiksi Pentti Saarikoski ja Eino Leino. Pakinoitsijan vapautta on lisännyt nimimerkin käyttö.

Lapsesta saakka olen luke-
nut pakinoita. Mieleen jäivät
Olli, Arijoutsi ja Art Buch-
wald. Tutuista lehdistä etsin
aina ensimmäiseksi pakinan.

Hollolan Sanomissa ja
Seutunelosissa on julkaistu
satakunta pakinaani. Hyvä
Terveys-lehden itsehoito-
palstani reivasin pakinoinnin
suuntaan, mutta huumoria
ei hyväksytty. Tiede-lehden
pakinakilpailuun osallistut-
tuani suuri joukko lukijoita
perui tilauksensa. Huumori
on vakava asia.

Pakinoitsijan ideat

Ihmiset pysäyttävät minut
toisinaan: - Hei, sun juttu
lehdessä oli hyvä!

On kiva kuulla sellaista,
vaikka en pakinoi tykkäämi-
sen tarpeessa.

Kun tapahtuu jotain has-
sunhauskaa, tekee mieli ja-
kaa ilo. Tai jokin houkuttaa
irvailemaan.

Joskus mielipiteen esittä-
miseen soveltuu vain pakina.
Tulee halu irrotella, heittää
huulta.

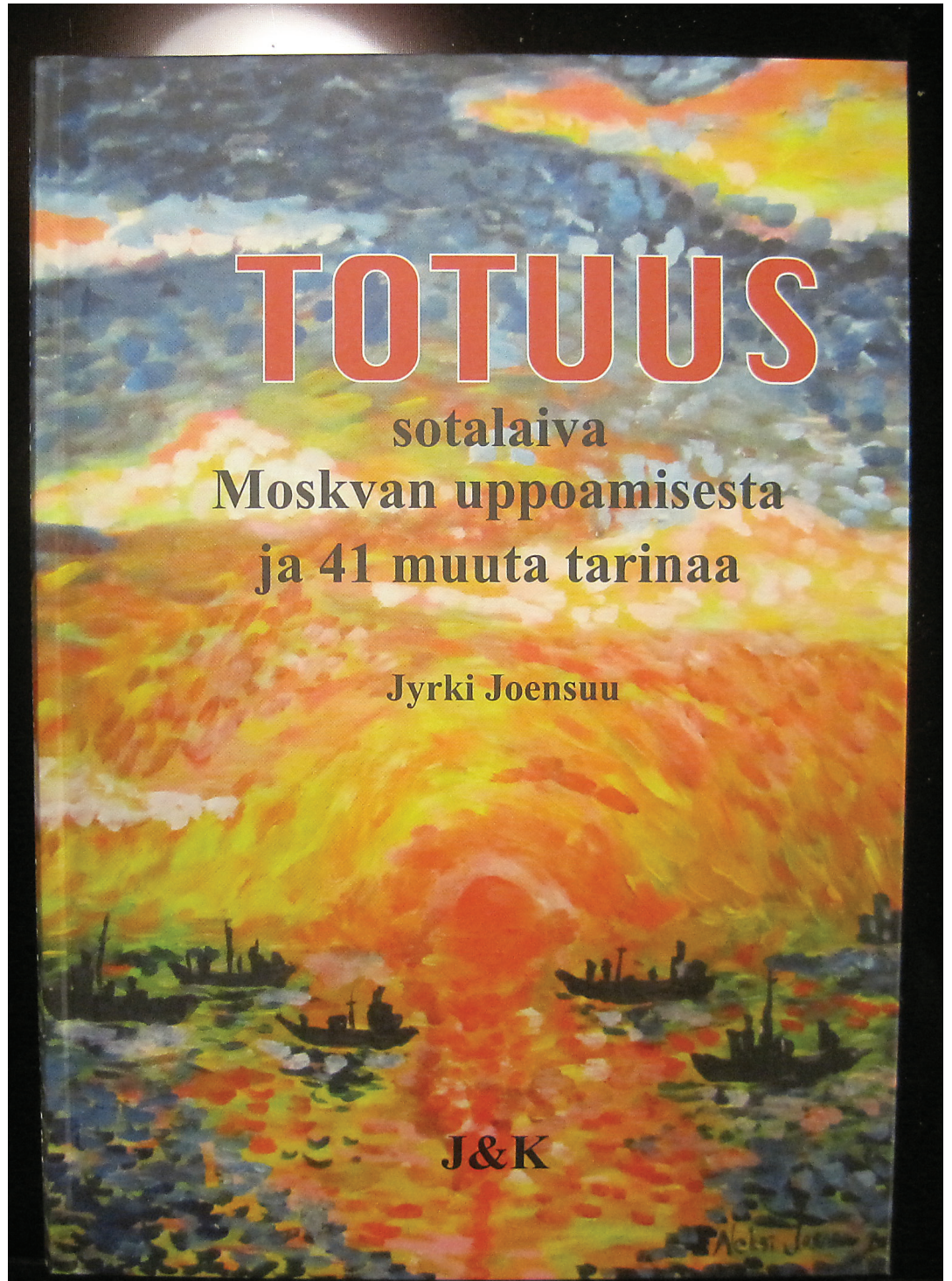
Tykkään yllättää sijoit-
tamalla viisaan ajatuksen
pakinan loppuun. Kuvittelen
lukijan ähkäisevän: - Oho!
Tää onkin tällainen juttu! Pi-
lapiirtäjä Kari Suomalaisen
huumori on läheistä.

Totista työtä

Psykiatrina olen tekemi-
sissä ankeiden kokemus-
ten kanssa. Eipä ole käynyt
vastaanotolla ihmistä, joka
on psyykkisesti terve ja sa-
noo: -Tulin kertomaan, että
tunnen itseni terveeksi ja
hyväkuntoiseksi. Hyvää päi-
vänjatkoa vaan tohtorille.

Mistä tietää, että tuo rep-
liikki on pötyhöpöä? Ihmiset
eivät nykyään sano lääkäriä
tohtoriksi.

Perheessämme on yksi
lääketieteen tohtori, mutta
potilaat eivät kutsu häntä
miksikään. Kristiina on pa-
tologi.

Janne Valkeeniemen pakinat

Vuonna 2018 julkaisin ro-
maanin Janne Valkeeniemi.
Ihmiset kauhistuivat: 680
sivua! Iso!

- Okei, teen pienemmän.

Janne Valkeeniemen ke-
räsän aineistoa 70 vuotta, val-
mistelin 17 vuotta ja kirjoitin
2 vuotta. Pakinakokoelman
Arkistot avautuvat tein kuu-
kaudessa. Muka Valkeeni-
men aineistosta!

Kirjalle annoin nauruta-

kuun. Jos sen pystyy naura-
matta lukemaan, saa rahansa
takaisin. Ei ole ketään ilmes-
tynyt.

Janne Valkeeniemen arkistot avautuvat

Nidottu 144 sivua. 10 euroa,
postitse 20.

Totuus sotalaiva Moskvan uppoamisesta.

Selkeä, iso teksti! Sidottu 164
sivua. 20 euroa, postitse 30.

Johanneksen porsaas

Luvut toimivat myös itse-
näisinä pakinoina. 20 euroa,
postitse 30.

Jyrki Joensuun kirjojen kansikuvat

Jokaisen kirjan kansikuvan
on tehnyt kuvataiteilija Alek-
si Joensuu. Hänen taiteellinen
tuotantonsa on niin laaja ja
monipuolinen, että kirjan
kanteen sopiva kuva löytyy
aina.

Nummelan kyydissä heikoilla jäillä

Aikaisemmissa Synaptoreissa julkaistujen kirja-arvostelujen toivoin herättävän kiinnostuksen vähemmän tunnettuja teoksia kohtaan. Olen myös halunnut korostaa jonkin kirjan suurta merkitystä, kuten George Orwellin vuonna 1984.

En ole oikea kirja-arvostelija. En ole opiskellut kirjallisuutta. Kirjoihin suhtaudun kuin kuvataiteeseen: jostain tykkään, jostain en. Tykkääminen edellyttää ymmärtämistä.

Kirjailija Juha Nummela on kotoisin Hämeenkoskelta. Hänen esikoisteoksensa tapahtumien aikaan kunta oli Koski Hl. Kirjasta löytyy pitäjän maantiedettä, ihmisiä, maalaiskylän elämän laaja kirjo muutama vuosikymmen sitten.

Paikalliset lukijat kisailevat henkilöiden ja tapahtumien tunnistamisessa. Turhaan.

Nummelan mukaan kirja ei ole elämäkerta. Olkoon mikä on, kenenkään ei pidä pilata lukukokemusta miettimällä mikä on totta ja fiktiota. Kirja on kirja, sellaisenaan oma pieni maailmansa, jota on tarkasteltava sen omilla ehdoilla.

Kirjan nimi Heikoilla jäillä tuntui kuluneelta vertaukselta. Sitten hoksasin. Se sopii täsmällisesti kirjan yhteen pääteemaan, alkoholismiin.

Heikoille jäille lähtevä kulkija olettaa jään kantavan. Molskis! Hänen käy huonosti. Myös alkoholisti uskoo tahdonvoimansa kantavan, kun hän ottaa oluen tai kaksi. Joskus se onnistuu. Mutta karmea molskahdus tapahtuu useammin, ja retkahdusten sarja vie hengen.

Teos on Ilari Peltomaan kehityskertomus. Päähenkilö on leskeksi jääneen yksinhuoltajaäidin poika. Ilari on orpo jo ennen syntymäänsä. Itsemurhan tehneen isän merkitys Ilarille painottuu siihen että isää ei ole.

Kirja tarjoaa lääkärielle diagnostista arvuuttelua. Tänään pikkupoika Ilari saisi diagnoosin ADHD. Nuorukaisena hänellä oli sekamuotoinen persoonallisuushäiriö, ja aikuisena päädiagnoosi alkoholismi. Alkoholien tulkun käyttö kuuluu moniin psykiatriin häiriöihin. Se ei ole aina alkoholismia. Esimerkiksi kaksisuuntaisessa mielialahäiriössä yli puolet potilaista ryyppää liikaa sairautensa jossain vaiheessa.

Kaikki alkoholijuomat kiljusta pontikkaan ja kaljasta Koskenkorvaan virtaavat Ilarin kurkusta alas muiden kannäijien seurassa. Muutamat heistä kuolevat, ja vähää vailla se on myös Ilarilla.

Lukuisat yksityiskohtaiset kuvaukset alkoholien hankkimisesta ja humalatiloiosta ovat

tylsä, ja niin pitää olla! Ärtynyt lukija ajattelee: ”Eiks noi juopot hölmöt muuta keksi kuin ryyppätä ja koheltaa?” Ei, ei tosiaan.

Juoppojen elämä on ankeaa. Nousuhumat menevät äkkiä ohi. Alituinen rahapula ja krapula ovat riesana. Kannipäisiä töppäyksiä on selvitettävä. Poliisit ja putka tulevat tutuiksi. Elämässä ja ihmissuhteissa eteenpäin meno tyssää.

Raitis lukija voi pitää Ilarin & kumpp ryyppäämisiä liioiteltuina. Opiskeluaikojeni perusteella kuvaukset ovat kohdallaan. Ilarin kaveriporukasta monet jäivät alkoholissa rypemään ja tuhoutuivat. Minun opiskelukavereistani muutama ajoi kannissa kolarin, mutta heistä tuli ylilääkäreitä ja professoreita. Tämä on totta.

Nummela tuo mietittäväksi kysymyksen: Mikä saa toiset selviytymään alkoholikerseistä, ja miksi toiset putoavat heikkojen jäiden läpi pääsemättä koskaan kuiville.

Nummela kuvaa juopotteluja toistuvasti, aina vaan kannätään. Jos juominen lieveilmiöineen tympäisee, kyllästyttää, jopa suututtaa, on kirjoittaja saavuttanut tavoitteensa? Miten muuten ei-alkoholistit ymmärtäisivät alkoholisteja ja heidän läheisiään? Ymmärrys ei synny siitä että kirjassa lukee ”se

retkahti monta kertaa”.

Olen lääkärinä hoitanut alkoholisteja. Jokainen on yksilö. Jotkut alkoholisoituvat hitaasti. Jotkut menettävät nopeasti elämänhallinnan ja tuhoutuvat. Jälkimmäisille ainoa toimiva ratkaisu on täysraittius, esimerkiksi AA:n avulla. Se tulee esille kirjan lopulla.

Nummela psykologisesti kohtuullisesti. Ilari on ei-toivottu lapsi. Äidin kasvatusten menetelmiä ovat moitteet, vitsa ja ruoka. Äiti on velvollisuudentuntoinen, kunnan ihminen, mutta tunneköyhä. Ajattelin äidin ja pojan diagnoosiksi aleksityymiaa. Ehkä kirjan lukija potee huonoa omaatuntoa omasta empatian puutteestaan: ”Eikö toi tollo tajua...”. Jos siltä tuntuu, havainnollistaminen on onnistunut.

Lapsuudessa mieleen iskostunut hyväksytyksi tulemisen voimakas tarve vaikuttaa läpi elämän. Surkeita sattumuksia ja ikäviä ihmisiä Ilarilla riittää: opettajia, esimiehiä ja kurjia kavereita. Nummela kirjoittaa heistä ja dramaattisista tapahtumista vauhkaamatta.

Kirjassa on 419 sivua ja tekstikoko on pienehkö. Lukija urvahtaa välillä seikka-peräiseen, Päätalon malliseen kerrontaan. Toisaalta tarkkuus luo uskottavuutta. Nummelan tyyli on sujuvaa,

Kuvataiteilija Aleks Joensuu tutustui Kosken kapakkaelämään. Grafiikan vedos kuvannee Alabaaria.

Tämä Aleksi Joensuun öljyväreitys oli muutaman vuoden ravintolan seinällä. Se ostettiin takaisin. Inspiraatio lienee peräisin koskelaisen ravintola Starin parhailta ajoilta.

konstailematonta ja helposti luettavaa.

Repliikkien puhekieli kirosoineen on kirjoitettuna vastenmielistä. Niin on tarkoitus. Jos paskanjauhantaa referoidaan, käytetään paskanjauhantakieltä. Ettei mee perkeleen vituks tää juttu, saatana! Khäkhäkhä...

Ilarin äitiraukka joutuu paljon kärsimään. Hänen väärät kasvatuseränsä saavat ajattelemaan, ra-

kastiko äiti hulltiopoikaansa ollenkaan? Takuulla. Oikea rakkaus ei ole höpinöitä, vaan tekoja, esimerkiksi makaronilaatikkoa ja pojalle tehty hieno takki.

Luin Nummelan kirjan parisä päivässä. Vältin ihmisten tunnistamista. Aikoinaan Kosken kirkonkylässä oli kaljabaari ja anniskeluravintola. Jos sai porttikiellon, vaihtoehto oli kadun toisella

puolella.

1970-luvulla ihmisen hyväksytyksi tuleminen ei ollut selviö maalaiskylässä. Olin lääkäri, mutta kaikki eivät tykänneet. Paikallislehdesä joku kirjoitti: ”Koskelle pesiytynyt kulkujätkä”. Nauroin. Miten Ilari, isätön, köyhän yksinhuoltajan poika koki ihmisten ilkeilyn?

Kirja on dokumentti historiaan jääneestä aikakaudesta. Yksityiskohtaiset ku-

vaukset ovat kuin lavasteita näyttämöllä tai ääniefektejä elokuvassa. Ne lisäävät vaikuttavuutta, mutta vaarana on tärkeimmän sisällön hukkinen.

Kirja toimisi seminaarin aineistona. Osallistujat luisivat kirjan ja valitsivat siitä teemoja. Kokoonnuttaessa aiheita käsiteltäisiin yhdessä.

Jyrki Joensuu

Janne Valkeeniemi - tekijän kertomaa

Romaanihenkilö Janne Valkeeniemen nimi on keksitty, mutta ei temmattu tuulesta, vaan Teiskosta. Valkeeniemi on harvinainen, todellinen sukunimi. Janne on jäntevä nimi. Janneja, suomalaisia suurmiehiä olivat Runeberg, Snellman ja Sibelius.

Valkeeniemessä ei ole äätä, öötä, ei peetä eikä ärrää. Koo keskellä solahtaa vokaalien ja pehmeiden konsonanttien väliin.

”Valkee” on tulta, jonka äärellä lämmitellään. 1800-luvulla Teiskossa Juuse Valkeeniemi nai Henriikka Joensuun. Perhe otti nimeksi Joensuun ja muutti

Tampereelle. Jos suku olisi pitänyt nimensä ja muuten jatkunut, sukunimeni olisi Valkeeniemi.

Väärä kustantaja

Suomen Lääkärilehdessä on julkaistu artikkeleita lääkärikirjailijoista ja heidän teoksistaan. Lehti kieltäytyi julkaisemasta arvostelua Janne Valkeeniemestä, joka on erikoislääkärin kirjoittama romaani erikoisesta erikoislääkäristä.

Lääkärilehti tulkitsti kirjan omakustanteeksi. Todellisuudessa J&K Joensuu Oy on tuottanut 1986 alkaen paljon aineistoa! Otavan Joka kodin

suurta lääkärikirjaa myytiin 65 000 kappaletta.

Väärä kirjoittaja

Lääkärilehti iski minut kanveesiin jo vuonna 1982. Julkaisin maailman ensimmäisen kirjan, jossa yhden maan, Suomen kaikki lääkkeet esiteltiin kansankielellä.

Lääkehoito-kirjojani myytiin siellä missä lääkkeitä, apteekkeissa. Lääkärilehden arvostelussa esitettiin, että kirjan vuoksi ihmiset eivät uskalla käyttää heille tärkeitä lääkkeitä. Kaikki apteekit poistivat sen heti myynnistä, ja minuun lyötiin leima lääkkeiden vastustajana.

Kirjastani ei löydetty yhtään asiavirhettä. Vika oli tekijässä. Maalaislääkäri oli astunut nomenklatuuran varpaille.

Väärä päähenkilö

Janne Valkeeniemi on riskitön henkilö. Kirjan alaotsikko, Lääkäri, ihminen muistuttaa sitä, että lääkäri on inhimillinen olento, jolla on ihmisen heikkouksia. Jannen diagnoosi on sama kuin runoilija Miki Liukkosella, epävakaa persoonallisuus.

Persoonallisuushäiriö on rasite, mutta sen ansiosta Valkeeniemi oli epätavallisen hyvä lääkäri. Lääkärin ammatti antoi Jannen elämälle merkityksen. Persoonallisuuden isot ongelmat eivät täysin pilanneet hänen elämänsä.

Suomen Lääkärilehdessä ei siedetty epätäydellistä lääkäriä. Profession fasaadi säilytettiin kirkkaana. Huumori ei Lääkärilehdessä harrasteta. Janne Valkeeniemen lukija nauraa kuollakseen monta kertaa. Hyi semmoista.

Väärää kritiikkiä

Kirja julkaistiin vuonna 2018. Paljastan roppakaupalla terveydenhuollon vikoja ja uhkia, jotka ovat toteutuneet sittemmin. Lahdessa sairaalan tietojärjestelmä sekosi niin kuin kirjassa kuvasin.

Läkkeitä käytetään liikaa ja holtittomasti. Läkkeiden yhteisvaikutusten tuntemus on surkeaa.

Monien esimiesten toiminta sairaaloissa on karmea.

Inhimillisen kohtaamisen ja huolellisen tutkimisen sijaan potilaan tilaa arvioidaan koetulosten numeroiden perusteella. Psykiatria on vajoamassa katastrofiin. Valkeeniemi vaati lääkäriltä kutsumusta, etiikkaa. Ei sellaista että lääkäri haluaa vain paljon liksaa ja helppoja hommia.

Lääkärilehti on mykkä terveydenhuollon isojen vikojen keskellä. Lehdessä toivotaan, että Janne Valkeeniemestä kukaan ei koskaan kuulisi mitään.

Janne Valkeeniemi

Lääkäri, ihminen

Jyrki Joensuu
J&K